

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Για την απαγόρευση της καλλιέργειας ΓΤΟ και τη συμμόρφωση προς την οδηγία (ΕΕ) 2015/412 «για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) στην επικράτειά τους»

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/412 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2015 «για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) στην επικράτειά τους». Τα μέτρα αυτά στηρίζονται σε λόγους άλλους από την επικινδυνότητα όπως αυτή εξετάζεται κατά τη διαδικασία της εξατομικευμένης ανάλυσης κινδύνου μιας γενετικής τροποποίησης προκειμένου να λάβει έγκριση ελευθέρωσης στο περιβάλλον για καλλιέργεια βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας.

Ειδικότερα, οι διατάξεις του παρόντος αποσκοπούν στην προστασία των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των γεωργικών καλλιεργειών της χώρας συμπεριλαμβανομένων των ντόπιων αβελτίωτων πληθυσμών και ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, της μελισσοκομίας, των τοπικών γεωργικών δομών και των ακολουθούμενων παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών που παρέχουν καλύτερη δυνατότητα συνδυασμού της παραγωγής με τη βιωσιμότητα του οικοσυστήματος σύμφωνα με τους στόχους της εθνικής γεωργικής πολιτικής που εστιάζουν στην προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών όπως επίσης και της καλλιέργειας για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, λαμβάνοντας υπόψη τον ορεινό και νησιωτικό χαρακτήρα πολλών περιοχών της χώρας, τα ειδικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος υποδοχής που αφορούν όλες τις γεωγραφικές ζώνες της χώρας σε συνδυασμό με το μικρό μέγεθος του γεωργικού κλήρου που καθιστά αδύνατη την πρακτική εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων συνύπαρξης για την αποφυγή ακούσιας επιμόλυνσης των συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών με γενετικά τροποποιημένο φυτικό υλικό.

Ο παρών νόμος αποσκοπεί, επίσης, στην ενίσχυση της πρόληψης της ακούσιας παρουσίας γενετικά τροποποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού, καθώς και στην αποφυγή διασυνοριακών επιμολύνσεων.

Άρθρο 2

Αρμόδια Αρχή

Ως Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή του παρόντος νόμου ορίζεται η Διεύθυνση Φυτογενετικών Πόρων και Πολλαπλασιαστικού Υλικού Καλλιεργούμενων Φυτικών Ειδών της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής, στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Κατά περίπτωση, η Αρμόδια Αρχή συγκεντρώνει στοιχεία όπως αναλύεται στο άρθρο 4 της παρούσας, ενώ συμπληρωματικά, δύναται να ζητήσει τη γνώμη της επιστημονικής επιτροπής της παραγράφου 2 του άρθρου 16 της ΚΥΑ 38639/2017/2005 (Β' 1334), τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής για την Αποτροπή της Καλλιέργειας Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών του άρθρου 19α του ν. 3937/2011 ή άλλων επίσημων Φορέων, Πανεπιστημίων και εμπειρογνομόνων.

Άρθρο 3

Μέτρα για την πρόληψη της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ

1. Με Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένων και σχετικών διαδικασιών ελέγχων και κυρώσεων, για την πιστοποίηση και εμπορία των σπόρων σποράς των μη γενετικά τροποποιημένων ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτών ως προς την παρουσία προσμίξεων με σπόρους γενετικά τροποποιημένων ποικιλιών φυτικών ειδών, με σκοπό την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας γενετικά τροποποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού σε συμβατικό και βιολογικό υλικό.

2. Η Αρμόδια Αρχή συνεργάζεται με τα γειτονικά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα οποία καλλιεργούνται ΓΤΟ προκειμένου τα τελευταία να θεσπίσουν τα κατάλληλα μέτρα στις μεθωριακές περιοχές της επικράτειάς τους με σκοπό να αποφευχθεί ενδεχόμενη διασυνοριακή επιμόλυνση, εκτός εάν τα μέτρα αυτά εκτιμηθούν ως περιττά λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων γεωγραφικών και άλλων ειδικών συνθηκών μεταξύ των γειτονικών κρατών. Τα μέτρα αυτά ανακοινώνονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Άρθρο 4

Καλλιέργεια

1. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έγκρισης ενός συγκεκριμένου ΓΤΟ ή κατά τη διάρκεια της ανανέωσης μιας συγκατάθεσης/έγκρισης, η Αρμόδια Αρχή οφείλει να ζητήσει να αναπροσαρμοστεί το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της γραπτής συγκατάθεσης ή έγκρισης, ώστε να αποκλεισθεί από την καλλιέργεια το σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Το αίτημα αυτό ανακοινώνεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αργότερο εντός 45 ημερών από την ημερομηνία της κυκλοφορίας της έκθεσης αξιολόγησης βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 2 της οδηγίας 2001/18/ΕΚ, εφόσον πρόκειται για έκθεση αξιολόγησης που κυκλοφορεί από άλλο κράτος μέλος, ή από την παραλαβή της γνώμης της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλείας Τροφίμων βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 6 και του άρθρου 18 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιοποιεί το αίτημα και το υποβάλλει στα άλλα κράτη μέλη και στον κοινοποιούντα/αιτούντα.

Εφόσον εντός 30 ημερών από την υποβολή του αιτήματος αυτού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο κοινοποιών/αιτών αναπροσαρμόσει το γεωγραφικό πεδίο της αρχικής κοινοποίησης/αίτησής του ή δεν απαντήσει, η καλλιέργεια του εν λόγω ΓΤΟ απαγορεύεται αυτόματα στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο για την αδειοδότηση της καλλιέργειας του εν λόγω ΓΤΟ.

2. Σε περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί αίτημα σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, ή εάν ο κοινοποιών/αιτών έχει επιβεβαιώσει το γεωγραφικό πεδίο της αρχικής κοινοποίησης/αίτησής του, θεσπίζονται με Απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας μέτρα που περιορίζουν ή απαγορεύουν την καλλιέργεια στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας ενός ΓΤΟ ή ομάδας ΓΤΟ που προσδιορίζονται από την καλλιεργητική ποικιλία ή χαρακτηριστικό, από τη στιγμή που αυτό εγκρίνεται κατ' εφαρμογή του μέρους Γ της οδηγίας (ΕΚ) αριθ. 2001/18 ή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, υπό τον όρο ότι τα εν λόγω μέτρα συνάδουν με το ενωσιακό δίκαιο, είναι αιτιολογημένα, αναλογικά και δεν εισάγουν διακρίσεις και, επιπλέον, βασίζονται σε επιτακτικούς λόγους, όπως λόγους σχετικούς με:

- α) στόχους περιβαλλοντικής πολιτικής.
- β) την πολεοδομία και χωροταξία
- γ) χρήσεις γης
- δ) κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις
- ε) την αποφυγή παρουσίας ΓΤΟ σε άλλα προϊόντα
- στ) στόχους γεωργικής πολιτικής
- ζ) τη δημόσια τάξη
- η) άλλους σημαντικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος

Αυτοί οι λόγοι μπορούν να προβληθούν μεμονωμένα ή σε συνδυασμό, εκτός από τον λόγο στο στοιχείο (ζ) που δεν δύναται να προβληθεί μεμονωμένα. Τα μέτρα δεν πρέπει να συγκρούονται σε καμία περίπτωση με την αξιολόγηση περιβαλλοντικών κινδύνων που έχει καταρτιστεί κατ' εφαρμογή της οδηγίας (ΕΚ) αριθ. 2001/18 ή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003.

3. Η Αρμόδια Αρχή, πριν από τη θέσπιση των μέτρων δυνάμει της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, ανακοινώνει σχέδιο αυτών των μέτρων και τους αντίστοιχους λόγους που προβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τουλάχιστον 75 ημέρες πριν την έγκρισή τους. Αυτή η ανακοίνωση μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν ολοκληρωθεί η διαδικασία έγκρισης του ΓΤΟ σύμφωνα με το μέρος Γ της οδηγίας (ΕΚ) αριθ. 2001/18 ή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003. Κατά τη διάρκεια του διαστήματος των 75 ημερών από την ημερομηνία αυτής της ανακοίνωσης, η Αρμόδια Αρχή οφείλει να μην εγκρίνει ούτε να εφαρμόσει αυτά τα μέτρα. Ταυτόχρονα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα απαγορεύεται η καλλιέργεια του(των) εν λόγω ΓΤΟ. Τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, ταυτόχρονα με την ανακοίνωσή τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τίθενται σε δημόσια διαβούλευση για 30 ημέρες.

Μετά τη λήξη του χρονικού διαστήματος των 75 ημερών, θεσπίζονται με Απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη συνολική διάρκεια ισχύος της συγκατάθεσης/έγκρισης και από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της έγκρισης από την Ένωση, τα μέτρα, είτε με τη μορφή που προτάθηκαν αρχικά είτε όπως τροποποιήθηκαν για να ληφθούν υπόψη οι μη δεσμευτικές παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στη δημόσια διαβούλευση. Τα μέτρα αυτά κοινοποιούνται αμελλητί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στον κάτοχο της έγκρισης και δημοσιοποιούνται σε όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες, περιλαμβανομένων των καλλιεργητών.

4. Σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή του παρόντος νόμου επιθυμεί να επανεντάξει το σύνολο ή τμήμα της επικράτειας στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της συγκατάθεσης/έγκρισης από το οποίο είχε προηγουμένως

αποκλεισθεί, μπορεί να υποβάλει σχετική αίτηση στην αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους που εξέδωσε τη γραπτή συγκατάθεση κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2001/18/ΕΚ ή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αν ο ΓΤΟ εγκρίθηκε κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003. Για την υποβολή της σχετικής αίτησης επανένταξης απαιτείται έκδοση απόφασης των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την οποία ανακαλείται εν μέρει ή στο σύνολό της η αρχική Κοινή Υπουργική Απόφαση λήψης των μέτρων. Η Απόφαση συνοδεύεται από ειδική αιτιολόγηση (έκθεση τεκμηρίωσης) που τεκμηριώνει την άρση των λόγων λήψης της απόφασης εξαίρεσης σε συνδυασμό και με τα ειδικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος υποδοχής και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των γεωργικών καλλιεργειών καθώς και την επίτευξη των σκοπών του παρόντος νόμου σύμφωνα με το άρθρο 1. Πριν από την έκδοση της εν λόγω απόφασης, σχέδιο αυτής συνοδευόμενο από την έκθεση τεκμηρίωσης τίθεται υποχρεωτικά σε δημόσια διαβούλευση για 90 ημερολογιακές ημέρες.

5. Σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή ανακαλεί τα μέτρα που θεσπίστηκαν κατ' εφαρμογή των παραγράφων 2 και 3, ενημερώνει αμελλητί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον κάτοχο της έγκρισης μόλις αυτό ολοκληρωθεί.

6. Τα μέτρα που εγκρίνονται βάσει του παρόντος άρθρου δε θίγουν την ελεύθερη κυκλοφορία εγκεκριμένων ΓΤΟ ως προϊόντων ή εντός προϊόντων.

Άρθρο 5

Κυρώσεις

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 33 της ΚΥΑ 38639/2017/2005 (Β' 13334), σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο παραβιάζει την απαγόρευση καλλιέργειας ΓΤΟ που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 3 και καλλιεργεί ή εισάγει σπόρους ΓΤΟ στην Ελλάδα με σκοπό να τους διαθέσει για καλλιέργεια στη χώρα ανεξάρτητα από ενδεχόμενη αστική ή ποινική ευθύνη επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατ' αποκοπή πρόστιμο ύψους 100.000€ το οποίο προσαυξάνεται κατά 10.000€ για κάθε στρέμμα καλλιέργειας έως του ύψους των 500.000€. Εφόσον η παράβαση αφορά σε καλλιέργεια ΓΤΟ, επιβάλλεται επιπρόσθετα η άμεση καταστροφή της καλλιέργειας από τον καλλιεργητή.

2. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εισπράττονται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων (ΚΕΔΕ) όπως ισχύει και αποδίδονται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης της περιοχής όπου πραγματοποιήθηκε η παράβαση.

Άρθρο 6

Ο παρών νόμος ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Οι Υπουργοί

Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων